

Utbildningsinspektion i Kyrksjö, Nöbbele och Uråsa skolor

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolorna	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	4
Bedömning av verksamheten	5
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Nöbbele skola den 6 december, Uråsa skola den 7 december och Kyrksjö skola den 9 och 10 december, 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Kyrksjö skola, Nöbbele skola och Uråsa skola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I skolorna intervjuades rektorer, lärarna, förskollärarna, fritidspedagogerna, barn och elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga klasser och besökte fritidshemmen. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolorna

Kyrksjöskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	78
Förskoleklass	20
Grundskola	188
Nöbbele skola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	19
Förskoleklass	7
Grundskola	33
Uråsa skola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	21
Förskoleklass	4
Grundskola	24

Kyrksjöskolan ligger i Ingelstad lite drygt en och en halv mil söder om Växjö. 2006 kommer skolan att byta namn till Ingelstad skola. Skolans verksamhet består av förskoleklass, årskurserna 1–6 och två fritidshemsavdelningar, Myran och Dojan. I Dojan ingår en öppen verksamhet.

Nöbbele skola ligger cirka två och en halv mil sydöst om Växjö. Skolans verksamhet består av förskoleklass, årskurserna 1, 3–6 och ett fritidshem, Tuvan. Skolans elever går i åldersblandade klasser, där årskurserna 1 och 3 bildar en klass och årskurserna 4–6 bildar en klass. Eleverna i årskurserna 4–6 har slöjd och språkval på Kyrksjöskolan. I skolans lokaler finns Trollets förskola. Till 2006 är det planerat att även Lekstugans förskola skall flytta in i lokalerna efter att skolan blivit tillbyggd.

Uråsa skola ligger cirka två mil söder om Växjö. Skolans verksamhet består av en förskoleklass, årskurserna 1–3 och ett fritidshem. Skolans elever i årskurserna 1–3 går i en åldersblandad klass där årskurs 3 ibland får enskild undervisning. Årskurs 3 har undervisning i musik, idrott och slöjd i Kyrksjöskolan och eleverna fortsätter sedan sin skolgång i årskurs 4 i Kyrksjöskolan.

Skolornas upptagningsområde är utbrett och avstånden mellan kamrater är långt. Flertalet av eleverna åker skolskjuts och många har dessutom lång väg till skolan. Många av dem som bor i Ingelstad arbetar i Växjö medan de som bor på landsbygden i stor utsträckning arbetar inom skogsindustrin. För tillfället är elevantalet ovanligt lågt i Nöbbele skola. Enligt personalen är dock en liten uppgång i elevantalet att vänta. Eleverna har Teleborgs Centrum som sin hänvisningsskola från årskurs 7.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Kyrksjö, Nöbbele och Uråsa skolor och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att måluppfyllelsen i svenska, engelska och matematik är god samt att skolans resultat avseende läroplansmålen är goda. Skolorna ger

på ett bra sätt eleverna möjlighet att utöva inflytande över verksamheten i stort och måluppfyllelsen när det gäller demokratiuppdraget är god. Skolorna har en bra struktur för sitt kvalitets- och förbättringsarbete, vilket bland annat tar sig uttryck i att satsningar på kompetensutveckling är kopplade till de behov som finns i verksamheten.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Kyrksjökolan bör fortsätta sina diskussioner kring hur de kan nå en högre måluppfyllelse.
- Nöbbele skola och Kyrksjökolan bör fortsätta att utveckla sitt arbete mot kränkande behandling så att även äldre elever berörs av förebyggande insatser och så att skolornas handlingsprogram mot kränkande behandling konkretiseras.
- Skolornas arbete med elevernas inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer bör utvecklas.
- Skolorna bör se över sin organisation av hur stödbehov identifieras och åtgärdas så att ansvar tydligt framgår.
- Rektorer som pedagogiska ledare för lärarna och annan personal bör tydligare ansvara för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen och att utveckla det pedagogiska arbetet. Skolorna bör bland annat utveckla rutiner för att följa elevernas utveckling och lärande i samtliga ämnen. Vidare bör skolorna upprätta ett system för att säkerställa att eleverna erbjudits möjligheter att nå målen i samtliga ämnen.
- Skolorna bör se över så att lärarna i huvudsak undervisar i de ämnen de har utbildning för.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Åtgärdsprogram upprättas inte för alla elever i behov av särskilt stöd vid Kyrksjökolan (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Kyrksjökolan erbjuder inte eleverna elevens val i enlighet med författningarnas krav (2 kap. 19 – 20 § grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Skolorna följer elevernas kunskapsutveckling genom olika sorters test, främst i svenska, men också i engelska och matematik. I årskurs 5 följs kunskapsutvecklingen upp genom de nationella ämnesproven i dessa ämnen. I övriga ämnen är det upp till varje enskild lärare att följa kunskapsutvecklingen i förhållande till kursplanernas mål. Detta leder till att inspektörerna inte kunnat bedöma en stor del av verksamhetens resultat. Inspektörerna bedömer att skolorna bör utveckla rutiner för att följa elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.

Årskurs 5	Kyrksjöskolan		Nöbböle skola		Växjö	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Svenska	94 %	89 %	100 %	100 %	91 %	90 %
Matematik	97 %	89 %	100 %	100 %	89 %	86 %
Engelska	94 %	92 %	94 %	100 %	91 %	92 %

Skolorna har genom åren haft en god måluppfyllelse i de nationella ämnesproven även om resultaten i Kyrksjöskolan varierar från år till år. Lärarna i Nöbböle skola uttrycker att elever når strävansmål i vissa ämnen. De framhåller att framför allt pojkar når allt längre i engelska, vilket de menar till stora delar beror på populära datorspel. Inspektörerna bedömer att Kyrksjöskolan bör fortsätta sina diskussioner kring varför resultaten varierar i den utsträckning de gör och hur de skulle kunna förbättras ytterligare.

När det gäller elevernas sociala utveckling följs detta upp i samband med utvecklingssamtalen. På skolorna har det inte genomförts någon gemensam uppföljning av elevernas trygghet och trivsel de senaste åren. Av intervjuer med elever och föräldrar framgår dock att eleverna är mycket trygga och trivs i sina skolor. Eftersom skolorna är små och varje årskull särskilt i Nöbböle och Uråsa inte består av så många barn så kan det däremot uppstå problem för några elever att få kompisar.

Av skolans kvalitetsredovisning framgår det att det tidigare år funnits stora problem med mobbning, konflikter och incidenter mellan eleverna i Kyrksjö och Nöbböle skolor. Fortfarande inträffar incidenter, men personalen tar tag i det som uppstår på ett mer systematiskt sätt än tidigare vilket, enligt dem, gör att konflikterna inte blir lika långvariga. Intervjuade lärare menar att det vid besöksfallet inte fanns något känt fall av mobbning, men att de har särskild uppsikt över några barn som är utanför. Intervjuade elever i Kyrksjöskolan menade dock att det finns elever som upplever sig vara mobbade i skolan. Detta bekräftades också i föräldraintervjun, även om det också där framkom att det övergripande var harmoniskt bland eleverna i skolan. Under elevernas tid i fritidshemmen uppstår fler konflikter än under skoltiden. Personalen menar att det dels beror på att verksamheten bedrivs under friare former, dels på att bar-

nen är trötta efter skolan. Av inspektionen framkommer det också att eleverna är bra på att fungera i demokratiska sammanhang.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att eleverna har en god måluppfyllelse i svenska, matematik och engelska, även om Kyrksjöskolan bör fortsätta sina diskussioner kring hur de kan nå en högre måluppfyllelse. Vidare gestaltar eleverna övergripande de normer och värden som läroplanen beskriver och har god måluppfyllelse avseende att fungera i demokratiska sammanhang. Skolorna bör dock utveckla rutiner för att följa elevernas utveckling och lärande i samtliga ämnen.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skollledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

2004 genomförde skolorna en genomgripande enkätundersökning i samband med kvalitetsredovisningen. Av denna framkom bland annat att det fanns elever som inte mådde bra. Detta ledde till att skolorna genomförde en stor satsning på kompetensutveckling där all personal utarbetade ett dokument som beskriver skolornas etiska förhållningssätt vilket i stort innebär att de vuxna skall vara goda förebilder för eleverna. Dokumentet ger också exempel på hur man konstruktivt kan lösa konflikter. Föräldrar och elever har också varit med i processen med att ta fram dokumentet. Intervjuade lärare är överens om att detta arbete har varit bra och att det lett till en större samsyn mellan personalen i dessa frågor. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med normer och värden på ett positivt sätt inverkat på elevernas arbetsmiljö och även inneburit att de elever som inte mådde bra tidigare, mår bra idag.

Det förebyggande arbetet med normer och värden varierar mellan skolorna. De yngre eleverna kan i större utsträckning än de äldre ge exempel på olika förebyggande åtgärder. Bland de äldre eleverna framkom det däremot att det i någon klass inte pågick något förebyggande arbete alls. Intervjuade föräldrar och elever menar att skolan tar tag i situationerna som uppstår men att det saknas tydlighet i arbetet. De menar att insatserna kan variera beroende på vilken av lärarna som tar hand om det. Skolans handlingsprogram mot kränkande behandling saknar dessutom konkreta åtgärder i samband med att kränkningar uppstår. Under besöken i Kyrksjöskolan och Nöbböle skola framkom det att eleverna är ensamma ute under lunchrasten. Inspektörerna vill påminna om att skolan övertagit föräldrarnas tillsynsansvar under den tid barnen vistas i skolan och att det är av vikt att skolan håller uppsikt över barnen även utanför lektionstid som en förebyggande åtgärd för att motverka kränkande behandling. Inspektörerna bedömer att skolorna bör fortsätta arbetet men normer och värden så att alla elever berörs av förebyggande insatser. Skolans handlingsprogram mot kränkande behandling bör konkretiseras.

Elevernas möjlighet till formellt inflytande finns genom klassråd och andra råd. Inflytandet handlar mestadels om att eleverna får vara med och bestämma i praktiska frågor som t.ex. vilka inköp som skall prioriteras. Något större inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer har däremot inte eleverna. Skolorna har ingen gemensam strategi för detta utan det är upp till varje enskild lärare att själv välja hur de arbetar med inflytandet. Inspektörerna bedömer att skolorna bör utveckla sitt arbete med elevernas inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

Vid besökstillfället kunde inspektörerna se exempel på god och varierad pedagogisk verksamhet. Någon större kunskap om kursplanernas mål i olika ämnen och läroplanens mål har varken elever eller föräldrar. Visserligen förekommer enskilda initiativ beroende av den enskilde läraren, men något gemensamt system för konkretisering och information om målen har skolorna inte. Av intervjuer framkommer också att utvecklingssamtalen för de äldre eleverna i Nöbböle inte relateras till de nationella målen. I några klasser används sedan några år tillbaka individuella utvecklingsplaner där elevernas sociala utveckling samt kunskapsutveckling i matematik och svenska tas upp. Inspektörerna bedömer att skolorna har en pedagogisk verksamhet av god kvalitet. De mål som finns för verksamheten behöver konkretiseras och förtydligas för både föräldrar och elever. Utvecklingssamtalen vid Nöbböle skola bör mera relateras till målen.

Förskoleklasserna har mycket bra verksamhet som bygger på leken. Fritidshemmen erbjuder eleverna en meningsfull fritid. Verksamheten i Uråsa fritidshem har dock de senaste åren blivit allt mer byggd på barnens fria lek. Intervjuade föräldrar i Uråsa uppger att deras barn trivs men att de inte längre får arbeta lika kreativt som tidigare år.

Skolorna har rutiner för att upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Stöd erbjuds både inom klassens ram och utanför med specialpedagogiska insatser. Det är enbart Kyrksjöskolan och Nöbböle skola som har tillgång till lärare med specialpedagogisk utbildning. Skolorna har också möjlighet att utnyttja de specialpedagoger som finns i kommunens centrala team. Intervjuad personal menar dock att det saknas gemensamma kriterier för elever i behov av särskilt stöd. Det finns heller inte något elevvårdsteam för området eller på skolorna. Personalen menar att detta medför att de elever som riskerar att inte nå målen inte får det stöd de har rätt till. Åtgärdsprogram upprättas inte alltid för de lever som är i behov av särskilt stöd på Kyrksjöskolan. Inspektörerna bedömer att skolorna bör fortsätta sina diskussioner kring elever i behov av särskilt stöd och finna former för hur stöd skall ges. Kyrksjöskolan måste upprätta åtgärdsprogram för alla elever som är i behov av särskilt stöd.

Ledning och kommunikation

Sedan januari 2005 är rektorn för Kyrksjöskolan också resultatenhetsansvarig för de tre skolorna och förskolorna som hör till enheten. Han har även tidigare arbetat som rektor i området, är utbildad fritidspedagog och har genomgått statlig rektorsutbildning. Rektorn för Nöbböle skola och Uråsa skola arbetar 75 procent som rektor och 25 procent som specialpedagog. Hon är utbildad lärare med specialpedagogisk kompetens. Rektorerna har sina arbetsplatser på närkontoret i Ingelstad.

För att skapa förutsättningar för ett bättre samarbete skolorna emellan och ett vidare forum för pedagogiska diskussioner har rektorerna tillsatt en ledningsgrupp där arbetslagsledarna från de olika skolorna ingår. Ledningsgruppen träffas kontinuerligt. Tanken med ledningsgruppen är att de skall fungera som en länk mellan skolledningen och personalen. Vid samtal med lärare, personal och föräldrar framkommer att det trots att en ledningsgrupp bildats saknas struktur och tydlighet i ledningen av skolorna. Inspektörerna bedömer att rektorerna som pedagogisk ledare för lärarna och annan personal tydligare bör ansvara för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen och att det pedagogiska arbetet utvecklas.

Det finns en positiv grundstruktur i skolornas kvalitetsarbete där skolan följer upp resultat samt utvecklar och prövar nya metoder. Inspektörerna bedömer att skolorna har en bra struktur för sitt kvalitets- och förbättringsarbete

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att skolorna bör fortsätta att utveckla sitt arbete mot kränkande behandling så att även äldre elever berörs av förebyggande insatser och så att skolornas handlingsprogram mot kränkande behandling konkretiseras. Skolorna ger på ett bra sätt eleverna möjlighet att utöva inflytande över verksamheten i stort, men bör utveckla sitt arbete med elevernas inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer.

Inspektörerna bedömer vidare att skolorna bör se över sin organisation av hur stödbehov identifieras och åtgärdas så att ansvar tydligt framgår. Vidare måste Kyrksjöskolan upprätta åtgärdsprogram för alla elever som är i behov av särskilt stöd.

Rektorerna som pedagogisk ledare för lärarna och annan personal bör tydligare ansvara för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen och att det pedagogiska arbetet utvecklas. Skolorna har en bra struktur för sitt kvalitets- och förbättringsarbete.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Skolornas timplaner är samordnade med Teleborgs Centrums timplan. Teknik finns inte med i timplanen och av intervjuer framkommer att elever inte heller fått undervisning i ämnet. Intervjuade lärare menar också att de naturorienterade ämnena inte alltid får så stor plats som de skulle behöva. Skolorna har inget system för att säkerställa att eleverna får tillräckligt med undervisning i alla ämnen så att de har möjlighet att nå kursplanens mål att uppnå i årskurs 5. Inspektörerna bedömer att skolorna bör upprätta ett system för att säkerställa att eleverna erbjuds möjligheter att nå målen i samtliga ämnen.

Undervisningen i elevens val syftar enligt grundskoleförordningen till att bredda och fördjupa elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen. Styrelsen skall erbjuda ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. I Kyrksjöskolan ges inte elevens val

i alla klasser. I de klasser som har elevens val har ämnet mer karaktär av önsketimme än av breddning och fördjupning av ämnen. Inspektörerna bedömer att Kyrksjöskolan inte erbjuder eleverna elevens val i enlighet med författningarnas krav.

Skolornas lärargrupper som enligt rektorena består av kompetent och engagerad personal har varierat lite mellan åren beroende på att elevantalet kan skifta. Stor andel av personalen har pedagogisk utbildning. Lärarna används som klasslärare vilket innebär att en del lärare undervisar i ämnen som inte motsvarar deras utbildning. De två fritidshemmen i Kyrksjöskolan är uppdelade så att all pedagogiskt utbildad personal arbetar på det ena, medan barnskötare och fritidsledare arbetar på det andra. Inspektörerna bedömer att skolan bör sträva efter att lärarna i huvudsak undervisar i de ämnen de har utbildning för.

Skolornas satsningar på kompetensutveckling är väl grundade i de behov som finns i verksamheterna. Till exempel har personalen fått utbildning i att upprätta åtgärdsprogram och nu sker utbildning i individuella utvecklingsplaner.

Skolorna har god tillgång till bibliotek och bibliotekarie bland annat genom samarbete med folkbiblioteket i Jät.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att skolorna har personella och materiella förutsättningar för att kunna bedriva en god verksamhet. Skolorna har god tillgång till bibliotek. Däremot bör skolorna upprätta ett system för att säkerställa att eleverna erbjuds möjligheter att nå målen. Skolorna har en bra kompetensutveckling som är kopplad till de behov som finns i verksamheten men skolorna bör se över så att lärarna i huvudsak undervisar i de ämnen de har utbildning för.

Inspektörerna bedömer att Kyrksjöskolan inte erbjuder eleverna elevens val i enlighet med författningarnas krav.

Datum	Ort
2006-03-20	Lund

Helena Olivestam Torold

Arne Huseby